

In memoriam Martien de Graaf (1944 - 2015)

Jelle van Dijk

Het zal rond 1990 zijn geweest dat ik Martien voor het eerst ontmoette. Hij had een rapport opgesteld over de stinsenplanten op de landgoederen in de regio. Dat rapport blonk uit door gedetailleerde beschrijvingen en uitgebreide soortenlijsten. Je zag meteen dat hiervoor veel veldwerk was verricht. Met zo'n plantenkenner wilde ik graag kennis maken. Al bij de eerste ontmoeting werd mij duidelijk dat Martien niet alleen de flora van de buitenplaatsen goed kende, maar ook dat hij een grote kennis had van de wilde flora in en rond Hillegom, Lisse en Sassenheim. Dit leidde er toe, dat wij hem vroegen mee te werken aan het samenstellen van een regionale flora, waaraan een werkgroepje onder leiding van Ees Aartse net begonnen was. Dankzij de gebieds- en soortenkennis van Martien konden wij in 1994 het boek *Flora van de Duin- en Bollenstreek* uitbrengen. In dit boek vormt de gehele Bollenstreek het studiegebied en niet alleen het deel ten westen van de trekvaart, zoals in de voorgaande publicaties van onze vereniging het geval was geweest. Nog meer dan de stinsenplanten had de straatflora zijn belangstelling. Meer dan enig ander in onze vereniging bezocht hij bouwterreinen, braakliggend land en woonwijken. De leverde heel wat nieuwe soorten voor de regio op. Na de publicatie van de *Flora van de Duin- en Bollenstreek*, stelden Martien en ik om de één of twee jaar een overzicht samen van bijzondere plantenvondsten in onze regio. Bijna elke aflevering van die serie begint met opmerkingen over de vele bijzondere vondsten in het straatmilieu. Al met al heeft Martien met zijn speurwerk in het zogenaamde *Urbane District* zo'n 30 nieuwe soorten aan onze regionale soortenlijst toegevoegd! Zo

vermeldt het verslag "Bijzondere planten in de Duin- en Bollenstreek in 2004", in de *Strandloper* van juni 2005, soorten als Marjoleinbekje, Dalmatiëklokje, Donzige klaproos, Slaapkamergeluk en Kokardebloem. Maar met alleen het vinden van nieuwe soorten was Martien niet tevreden. Hij noteerde nauwkeurig elke vindplaats en bracht dat thuis over op een kaartje van de regio waarover een raster van vierkante kilometers was gelegd. Dat deed hij niet alleen voor de Bollenstreek, maar ook voor Haarlem, Leiden en Den Haag. De resultaten werden ingeleverd bij de Stichting Floron in Leiden. In de *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora* (Floron 2011) is het speurwerk van Martien goed terug te vinden. Een soort die hem bijzonder boeide was de Kransmuur (*Polycarpon tetraphyllum*). Als een van de eersten ontdekte hij dit plantje op allerlei plaatsen in Leiden, Haarlem en Den Haag. Alleen in de dorpen van de Bollenstreek wilde het maar niet lukken. Maar na vondsten in Voorhout vond hij dit nederige plantje uiteindelijk ook in Noordwijk. Naast planten hield hij zich ook jaren intensief bezig met het bestuderen van mossen. Een geheel andere hobby was het napluizen van oude kranten en boeken om meer te vinden over de geschiedenis van Lisse, ook nadat hij van Lisse naar Noordwijk was verhuisd. De laatste jaren begon Martien te tobben met zijn gezondheid wat hem beperkte in zijn actieradius. Boven het verslag van bijzondere plantenvondsten in 2013 wordt alleen nog mijn naam genoemd omdat hij "nauwelijks meer iets te melden had" zoals Martien zelf opmerkte. Begin dit jaar ging zijn conditie verder achteruit en kwam hij weinig de deur nog uit. Toch nog onverwacht overleed hij op 15 mei.

Kransmuur op het trottoir van de Quarles van Uffordstraat (oktober 2014)